

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Jag arma barn, som litet har erfarit, som än till strids ej många gånger varit, Gud hjälpe mig att akta på min gång! Min väg är smal, liksom dess port är trång.

Gud hjälpe mig i frestelsernas smärta och styrke då mitt oerfarna hjärta, att aldrig jag av någonting förmås ett steg gå bort från dig, där styrka fås!

Tema: Kallelsens allvar. Predikotext: Episteln för 1 årg: Gal 5:16-24.

16 Vad jag vill säga är detta: vandra i Anden, så gör ni inte vad köttet begär. 17 Köttet söker det som är emot Anden, och Anden söker det som är emot köttet. De två strider mot varandra så att ni inte kan göra det ni vill. 18 Men om ni leds av Anden står ni inte under lagen. 19 Köttets gärningar är uppenbara: sexuell omoral, orenhet, orgier, 20 avgudadyrkan, ockultism, fiendlighet, gräl, avund, vredesutbrott, själviskhet, splittringar, irrläror, 21 illvilja, fylleri, vilda fester och annat sådant. Jag säger er i förväg vad jag redan har sagt: de som lever så ska inte ärva Guds rike.

22 Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, 23 mildhet, självbehärskning. Sådant är lagen inte emot.

24 De som tillhör Kristus Jesus har korsfäst sitt kött med dess lidelser och begär.

Herre, helga oss sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

För tre veckor sedan hade vi en text från början av samma kapitel, där den kristna friheten från lagen utgjorde temat. Förra söndagen talade vi om Abrahams tro: om den rättfärdighet som tillräknas den ogudaktige av nåd. Den här predikan, där jag valt första årgångens epistel som text, blir på sätt och vis en uppföljning till dem. Temat i dag ger anledning att tala både om kallelse och allvar. Där är frågan om Andens strid mot köttet i centrum, eller som slutversen säger: att korsfästa köttet. Vår text ger oss klart besked om vad vi har för fi-

ender i vårt kött, men också en målsättning för vart vi ska sträva som kristna.

Andens strid mot köttet

När vi ska tala om striden mellan Anden och köttet är det viktigt att vi börjar rätt. Det är därför som jag påminner om det som sagts tidigare om friheten i Kristus och om grunden till att vi kan tro oss rättfärdiga inför Gud. Vi kan inte rusta oss till strid genom att se på vår egen kraft eller egen taktik. Vi ska inte lita på kraften i vår omvändelse, vårt beslut att leva som kristna, att börja leva kärleksfullt. Tidigare i Galaterbrevet har vi fått lära oss att det är fåfängt att tro att något av det vi själva gör kan bli en förtjänst inför Gud. För om vi hänvisar till det vi gör är vi under förbannelse. Det är bara det som Jesus gjort för oss som kan göra oss fria att leva för honom.

Därför påminner vi också i dag om vad som är en rätt början. Det beskriver Johannes (1 Joh 4:10f):

Detta är kärleken: inte att vi har älskat Gud, utan att han har älskat oss och sändt sin Son till försoning för våra synder. Mina älskade, om Gud har älskat oss så högt, är också vi skyldiga att älska varandra.

Det är inte vår kärlek som kommer först, utan Guds kärlek till oss. Vi ska se alltså se på vad Jesus har gjort för oss och låta honom rusta oss för striden genom sitt Ord. Jesus har uppfyllt lagens krav på fullkomlighet. Vi är syndare, och inte ens de bästa av våra gärningar är fullkomliga. Utan Jesus skulle vi dömas till helvetet. Men när Gud ser oss genom Jesus och hans fullkomliga rättfärdighet ser han oss som fullkomliga genom tron. Vi har i dopet blivit klädda i hans heliga rättfärdighet, och när vi förblir i tron på honom kan ingen inför Gud anklaga oss för våra synder. Dem har Jesus burit på korset. Det här är den rätta början.

Ändå förblir synden en del av vårt liv, för vi har kvar vår gamla natur. Fienden ansätter oss med alla slags köttliga frestelser och de är farliga. Paulus ger oss en rad exempel på sådant som stänger himlen för oss. Men tron på Jesus ger oss inte frihet att leva som vårt kött vill. I dopet har vi fått en ny människa som

frågar efter vad Gud vill. Den nya människan leds av Anden. Vår text visar tydligt på båda sidor, genom att nämna köttets gärningar och Andens frukter.

När Paulus talar om köttet sätter han inte likhetstecken mellan köttet och kroppen. Vi ska inte förakta det kroppsliga. Vår kropp är Andens tempel, och vi ska vårda den och fostra den, som en idrottsman gör med sin kropp. Men vi ska inte ha en sådan omsorg om kroppen att begären väcks till liv (Rom 13:14). Köttet är de onda begärelserna som finns i vår själ.

Det onda köttet, "gamla Adam", vill inte det som Gud vill. Därför måste köttets gärningar bli avslöjade, och det gör vår text väldigt tydligt. Det är en mängd sådant som inte bara är grova synder, som fylleri och vilda fester, utan där ingår sådant som vi räknar som vardagliga svagheter som avund och vredesutbrott.

Först i listan kommer sexuell omoral. Martin Luther går i Stora Galaterbrevskommentaren hårt emot den påviska uppfattningen att omoral bara är utövandet av sexuella handlingar. Då skulle avhållsamhet vara ett sätt att bekämpa begäret. Som ett exempel på att synden sitter mycket djupare berättar han om kyrkofadern Hieronymus, som var en varm förespråkare av sexuell avhållsamhet. Han skrev (SGK 499):

"Hur många gånger har jag inte därute i öknen, som med sin stora ödslighet och sin brännande solhetta erbjöd munken en förfärlig boplats, drömt mig vara mitt uppe i Roms vållustiga fröjder! Jag som av fruktan för helvetet själv dömt mig till ett sådant fängelse, där mitt enda umgänge var skorpioner och vilda djur, jag befann mig ofta bland dansande flickor. Mitt ansikte var blekt av fasta, men sinnet brann av heta begär i den kalla kroppen, och fastän köttet hade dött före sin ägare, flammade där dock de heta lidelsernas brand."

Paulus ord att inte göra vad köttet har begärelse till är inte bara riktat till präster och munkar, som Rom påbjöd celibat, alltså att leva sexuellt avhållsamt, utan det är riktat till alla kristna. Men Paulus kräver inte att vi kristna helt och hållet ska förgöra och döda köttet, för

det kan vi inte. Om vi försöker det hamnar vi åter under lagens slaveri. Han förmanar oss att kuva köttet så att det underordnar sig Anden.

Här vill jag skjuta in förmaningar till sådant som hör till vår tid. I dag har många, särskilt ungdomar, en stor omsorg om sin kropp, genom att framställa sig själv i så tilldragande form som möjligt med selfies på Instagram eller andra sociala medier. En del låter rentav operera sig för att bli vackrare enligt dagens modeuppfattningar. Det är att ha en köttslig omsorg. Samma sak gäller yttre prydnader som Petrus talar om (1 Pet 3:3–5):

Er prydnad ska inte vara yttre ting som konstfulla håruppsättningar, påhängda guldsmycken eller fina kläder, 4 utan hjärtats fördolda människa med den oförgångliga skönheten hos en mild och stilla ande. Det är mycket dyrbart i Guds ögon. 5 Så smyckade sig också förr de heliga kvinnorna som satte sitt hopp till Gud.

Petrus tar här Sara som exempel, som ödmjukt underordnade sig Abraham och kallade honom herre. Men Abraham var mycket rik och vi kan nog tänka oss att Sara hade smycken. Abraham sände ju också med fina smycken med sin tjänare, som gav dem åt Rebecka som trolovningspresent när hon skulle bli Isaks hustru. Så det är inte smycken som sådana som är syndiga, som en del debattörer i våra tidningar vill låta påskina, utan det handlar om att göra sig vacker för att väcka åtrå, sexuellt begär. Därför är det också viktigt att inte följa alla modeyttringar som utmanande klädsel, för att inte väcka begärelserna till liv.

I vår tid har vi också mycket mera frestelser än förr från media: TV, Internet osv. Det är svårt att undvika porr när man surfar på nätet. Om man inte aktivt blockerar e-postadresser råkar man förr eller senare ut för erotiska inbjudningar. Sådant skapar lätt beroende av mera porrstimulans, vilket kan vara förödande för äktenskap eller kommande relationer, för att inte tala om skuld känslor. Andens kamp mot köttet tar sig uttryck i att man medvetet försöker avhålla sig från sådana intryck som skadar vår själ. Om vi vet att det finns ett bråddjup där vi rör oss vill vi inte försöka komma så nära kanten som möjligt. Det är farligt. Vi ska också akta oss för att vara nära de farliga in-

trycken som skadar vår själ. Det är också viktigt för föräldrar att kärleksfullt fostra de unga att inse farorna i dagens Internetvärld. Psaltaren ger råd (Ps 119:9):

*Hur kan den som är ung hålla sitt liv rent?
Genom att hålla sig till ditt ord.*

I 1 Kor 7 ger Paulus många väldigt konkreta råd, både till gifta och ogifta. Nu är inte tillfälle att gå in på dem. Vi ska bara konstatera att han är mycket väl medveten om hur starka de sexuella frestelserna kan vara.

Köttets begärelser ska i första hand kuvas med att se på Jesus, det är att låta Anden strida mot köttet. I slutet av vår text kallar Paulus det att korsfästa sitt kött. När våra lustar ansätter oss ska vi påminna oss om att vårt kött genom dopet har korsfäst med Jesus. Vårt kött har ingen rätt att regera över oss. Vi ska hota vårt kött med lagens stränga varningar för vad som händer om vi låter köttet regera oss:

De som lever så ska inte ärva Guds rike.

Genom att gå till Ordet och bönen spikar vi fast vårt onda kött vid korset, så att det inte kan regera oss. Vi känner dess begärelser, men lyder dem inte. Luther skriver:

”Jag lyder inte dess begärelser, de kan inte komma till syndig gärning, emedan de är fästa med de spikar som är trons Ord, vilket säger: Ni bör inte göra så.”

Köttets gärningar

Paulus räknar upp en mängd uttryck för köttets gärningar. Vi ska repetera:

Köttets gärningar är uppenbara: sexuell omoral, orenhet, orgier, avgudadyrkan, ockultism, fientlighet, gräl, avund, vredesutbrott, själviskhet, splittringar, irrläror, illvilja, fylleri, vilda fester och annat sådant. Jag säger er i förväg vad jag redan har sagt: de som lever så ska inte ärva Guds rike.

Många av de här synderna går djupare än de yttre synder som Guds tio bud förbjuder. De är själva upphovet till de yttre synderna. Sexuell omoral har vi redan avhandlat, det som yttrar sig i äktenskapsbrott. Orenhet är olika uttryck för handlingar som drivs av orent sexualbegär, som Jesus förbjuder i bergspredikan

när han säger att redan begärelsen är äktenskapsbrott. Orgier, fylleri och vilda fester hörde till världens nöjen redan på den tiden när Paulus besökte Galatien och predikade omvändelse från sådana hedniska seder, och det förekommer också i vår tid, som vi såg i tidningarna häromdagen när polisen måste ingripa mot ungdomar som levde runt en natt. Sådana orgier och fyllefester hör förstås inte till oss som kristna. Avgudadyrkan och ockultism är förbjudna i första budet, men sådant smyger sig in också i vår tid. Vi får se upp med sådant, för det kan vara en fara för vår eviga salighet.

Men så har vi också sådant som fientlighet, avund, vredesutbrott, själviskhet och illvilja. Det verkar ju vara så oskyldigt. Vem känner nu inte avund någon gång ibland? Vi har lätt att släppa lös våra känslor i vredesutbrott. Och själviskhet och illvilja är minsann inte okända företeelser. Tänk på att Paulus dömer dem som lever ett liv i sådant till helvetet! Det är farliga laster, inga oskyldiga saker som vi kan nedvärdera. Som kristna ska vi bekämpa sådant när vi ser det hos oss själva och inte låta det bli vår livsstil. Likaså ska vi träda upp mot irrläror, som hotar vår heligaste tro. Det är varje kristens uppgift att gå till rätta med präst eller lärare som kommer med något som inte stämmer med Bibelns ord.

Men vi ska inte heller misströsta om vi har levt ett sådant liv. Har vi Jesus, har vi förlåtelse för alla våra synder, och vi har inbjudan att hos honom hämta styrka att bättra vårt liv och leva ett liv under Anden.

Andens frukt

Det som Anden vill göra är av ett helt annat slag:

Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, mildhet, självbehärskning.

Paulus använder här ett högre uttryck: Andens frukt, inte gärningar. Den bästa frukten är att sådant ger Gud äran. Frukten är Guds, och den kommer från det träd som är alltigenom gott. Vi kan påminna om några andra förmaningar som gäller samma sak. Fil 4:8:

För övrigt, bröder: allt som är sant och värdigt, rätt och rent, allt som är värt att älska och uppskatta, allt som kallas dygd och förtjänar beröm, tänk på allt sådant.

Vad är drivkraften att tänka på allt sådant? Fil 3:8f:

Jag har funnit det som är långt mer värt; kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. för hans skull har jag förlorat allt och räknar det som skräp, för att vinna Kristus och bli funnen i honom – inte med min egen rättfärdighet, den som kommer av lagen, utan med den som kommer genom tron på Kristus, rättfärdigheten från Gud genom tron. Då får jag lära känna Kristus och kraften i hans uppståndelse.

Det är det här som Anden vill påminna om, och så ger han de frukter som kan vara ett vittne om Kristi kärlek. Därför är det så viktigt att vi håller oss nära Jesus, att flitigt läsa och höra Hans Ord och alltid när det är möjligt söka oss till gemenskapen kring Ord och sakrament. Därför ska vi om en stund sjunga om hur viktigt det är att förbli i Jesus och hans Ord.

Jesus säger (Joh 15:4):

Förbli i mig, så förblir jag i er. Liksom grenen inte kan bära frukt av sig själv om den inte förblir i vinstocken, så kan inte heller ni det om ni inte förblir i mig.

Lovad vare Gud, och välsignad i evighet, som med sitt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Må hans Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.